

ლიტერატურული გაზეთი

№1 (161) 15 - 28 იანვარი 2016

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

ლელა სამნიაშვილი

თანამზრას ვებგვერდი

თავები გავყავით სასწაულში —
ნებით თუ უნებლიერ.
სიცოცხლემ მიიტანა სივრცეზე იერიში —
ცივზე, უდაბურზე.
თუმცა სასწაული არ იყო დაწმენდილი,
არ იყო უვნებელი,
აენთო ნაპერნკალი,
გაისმა პულსაცია — სიცარიელეში.
აივსო დღეებით, აივსო ფერებით,
თვალებით, სახეებით.

სიცოცხლე ჩვენი და
ჩვენ კი — სიკვდილის თანამზრახველები.
და მივყევით, გავაპრტყელეთ მრგვალი დედამიწა —
ჩრდილოეთს ფერხთით დავუგეთ სამხრეთი,
შევზიდეთ ცათამბჯენებში ოქრო და ვერცხლი,
შემოვდგით მინურებში ნაკვერჩხალზე წყალწყალა წვნიანი
და მამამ, რომელსაც შვილის ხელი ეჭირა ხელში
და არჩევდა თაფლს და კარაქს მინის თაროზე,
და მამამ, რომელსაც შაპიდის ქამარზე ეჭირა ხელი
და ეგონა, რომ ჩადრიან ქალებს და თორმეტ ბავშვს
ღამით კართან დახვდებოდათ მთელი წლის სამყოფი მუცლის ქონი,
გაიარეს ერთმანეთის ძვლებში, კედლებში, სიცარიელეში,
გაიარეს პოლიტიკოსების და იმამების
საარჩევნო ყმუილში და შავ ლოცვებში
და ნამსხვრევებში და ზრიალში და პანიკაში
და ნავთობის მაგისტრალში და ჭაბურლილში
და ღმერთში და სამშობლოში და გარეკილ ჭეშმარიტებაში.
და მათი შეჯახების ადგილას გაიხსნა სიკვდილი
რაღაც საშინელი მოზაიკის ნაფლეთებში
და ასე, ერთპაშად, შთანთქა სასწაული.
და სად არის სამშობლო სიცოცხლის მიღმა?
ნუთუ ის არის — ხორცისმჭამელი მიწა და ღმერთი,
მებაღე, ხეს რომ რგავს და უვლის,
ამწიფებს ნაყოფს, რომ კმაყოფილმა დაიტკბოს ბაგე;
მწყემსი, რომ ამრავლებს, კვებავს, იფარავს,
ნადიმისთვის ამზადებს საკლავს.
ნუთუ ზუსტად ჩვენი მსგავსია?
დავიმსგავსეთ ჩვენი ღმერთები.
და დავდექით მათი სახელით სიკვდილის მხარეს.
სიცოცხლე ჩვენი და ჩვენ კი — სიკედილის თანამზრახველები.
და სიყვარულიც გამოვყიდეთ ჩირალდანივით
ჩვენი ბნელი საქმეების გასანათებლად.

სოსო მეშვეობისანი

სონეტი არარსებულ ტილოზე

რას ვუმზერ?! ვუმზერ, ლელისპირას მოუვლელ ბოსტანს,
რაღაცნაირი აღტაცებით, სევდით, კმაყოფილ
სახით. პანტა ვაშლს, გადახუნდლულს მუავე ნაყოფით
და ფოსტის ცხენებს, სოფლის გავლით რომ მიაქვთ ფოსტა.

სიმინდს არჩევენ აივანზე გლეხები, იქვე,
სავსე მთვარის ქვეშ, ყვითლად მოჩანს ქალის სახე და
გომურთან ბავშვი ნედლ ნაქურჩალს უყრის სახედარს,
ქარს ელოდება სიკომორი ქლესას და მლიქვნელს.

რა ადგილია? ვინ არიან? სოფელს რა ქვია?
არ ვიცი! რაც ვთქვი, იმას ვხედავ, კიდევ ჭრაქიან
ლანდს, მწიფე ზღმარტლთან, ან იქნება ჯუჯა იფანთან
(ალბათ ყველა ხმაც ნაცნობია მამლის თუ ძალლის),
ვხედავ ასევე ფოსტალიონს ჯანჯღარით დალლილს
და ნისლს, რომელიც ჩამოდგა და არ გაიფანტა.

V

IV

ბერტოლტ ბრეხტი

ლუკულუსის სამსჯავრო

XIV-XV

რადიოპიესა

ფერი გაეგება.

ნაშუალამევს დიონისო ისის ყოფილ აპარტამენტში, სადაც ათი ჟურნალისტი შეესახლებინათ, დე მორანდი მაგიდასთან იჯდა და სანთლის შუქებერდა: ციხეში გატარებულმა წლებმა რაღაც განსაკუთრებული, ქრისტიანული სიმშვიდე მიანიჭა ამ კაცს. ბევრი მისი თანამებრძოლი შეიძლა და სამუდამოდ დარჩა პოლიტიკური პოლიციის სარდაფებში. მისი სავა სიტყვებს თუ მოვიშველიებთ, ახალგაზრდობაში სიმბოლიზმს გაუტაცნა მისი გონიერა, ამას კი გაბლენდილ ახალგაზრდა პოეტად უქცევას, მაგრამ ციხეს სამუდამოდ ნაურთმევია მისოცხვის ლექსების წერის სურვილი.

ციხეში გადავწყილე, ლექსი დამენერა კედელზე, მაგრამ სიკვდილის შიშმა ისე ამიტანა, რომ სტრიქონიც ვერ გავრითმე და მივხვდი, რომ პოეტი სულაც არა ვარ, — ამბობს მოხუცი.

იგი თვლის, რომ კეთილი ანარქისტია, თუმცა ისე დააბიჯებს ქუჩაში, რომ ძელია, ანარქისტი უწოდო. ონავარი ბიჭები გარს ეხვევიან, ის კი პარტიზანობის დროინდელ აბებს და ცინცხალ ანეკდოტებს უამბობს მთა.

დემოკრატიული კომიტეტის შენობაში მას, ახალდაბადებულ სახელმწიფოში მეორე კაცს, კაბინეტიც კი არა აქტ და ცხოვრობს წიგნებით გამოვსებულ პანაზინა თავადვე ლიმილთ აღიარებს, რომ ამ წიგნების უმრავლესობა ციხის ბიბლიოთეკიდან მოუპარავს.

ის ფიგურა, ყველაზე მეტად სახალხო და მისაღები ფიგურა ამ ქვეყანაში. ხვალ რომ არჩევნები გაიმართოს და აბულასანმა კენჭი იყაროს, ის აუცილებლად გაიმარჯვებს.

იქ კიდევ ძალიან ბევრი რამ ენერა: ორი-საკი დღის თავზე ილია აბულასანს მთელი მსვლილი იცნობდა, ვიღაცმ უკვდავი ჯვარისანიც კი უწოდა.

აბულასანთან შეხვედრის მსურველ უცხოლო უზრნალისტთავის მისი მოცლილბის გრძელი განრიგი ქალაქის თავის ძველი სასახლის ალავაზზე მას შემდეგ გამოაკრეს, რაც მსურველთა ოდენობამ ორმოცდათას გადააჭარბა.

უცხოლებმა მართლაც ერთ ღამეში აავსეს შაითანაზარი.

ყველაგან თავიანთი ტელეკამერები და მიკონფონ-გამძლიერებულ დააყენეს და გაუთავებლად აჩაკუნებდნენ ფოტოაპარატებს. ყოველ ქუჩაზე გაჭიმულიყო თმაგადაკვანილი რეპორტიორი და ქალაქის ლამის მთელ თავგადასავალს უამბობდა თავის ქვეყანას.

უზრნალისტთა ლაშქარში ერთი ერთი მაღალ-მაღალი კაცი საბუთით, ინფორმაციისა და კერძო მომსახურეობის ბიუროს წარმომადგენელი დენიელ ფოუ.

დენიელ ფოუ წინაპარი სუფთად გაპარსული კაცი იყო და სხვებთან ერთად დაიარებოდა პრესკონფერენციებსა და წე-ეულებზე, ქალაქურ დუქებსა და სახლებში. ისიც სასტუმროდ გადაეკეთებულ დიონის ისის აპარტამენტებში ცხოვრობდა.

ამ ახლადგამოცხვარი სასტუმროს ახლოს, წინაპარის ქუჩაზე კელავაც იდგა ერთი მშენერი სახლი, რომელშიაც ერთ დროს ცხოვრის მოკლება მოხუცების სირთვის ამირბარს და ამიტომ მისთვის მეორე სასახლეც კი დაერქმიათ.

კარგა ხნის განმავლობაში სახლში სხვა ბინადრობდა და ეს სხვა ისეთი განთქმული კონცენტრი ბრძანდებოდა, რომ ჯორილებულის მოლაშერებს არც კი მიერთოს ერების მისამართი მანდ შესვლისას. სახლს დარაჯად, ანუ დირექტორად ჰყავდა ძველი გამომტებული, მთლიან მოფალებული გადამდგარი კაპიტანი თეოფანე კადრილ, მის კედელს კი დიდხანს ამშენებდა მარმარილოს დაფა:

აქა სცხოვრობდა და მუშაობდა გენერალ-პრეზიდენტის ერთგული მეგობარი, პოლკოვნიკი ასურასტან ასურასტანი, ხუთგზის კავალერი პრეზიდენტის პირველის როდენისა.

ქვაბლიანის გადაყენებიდან ორი დღის თავზე ვიღაც ამაყმა დაფა ჩამოამტვრი, მაგრამ ორი დღეც არ გასულა, რომ მის ადგილას მერაბული, ოქროს ასოებით განყობილი ფილი გაეჩნდა:

ამ სახლში ცხოვრობდა ცნობილი სახ-

ელმწიფო მოლვანე ასურასტან ასურასტანი. სახლ-მუზეუმის იცავს სახელმწიფო.

დენიელ ფოუ ამ სახლის ზღურბლზე იდგა. მან იცოდა, რომ სახლის უკანასკნელი პატრონი ბარე შვიდი წლის წინათ გარდაცვლილიყო, მაგრამ იმქეყნად მყოფიც ახერხებდა ამ ქვეყნის მართვას. ფოუმ ისიც იცოდა, რომ ასურასტანი დაბადებულიყო წერდა, რაღაც საიდუმლო საზოგადოებას ჩასდგომოდა სათავეში. ამ საზოგადოების არსი ამოუცნობი დარჩენილიყო ისტორიის მჩხრეკელთავის, მაგრამ ასურასტანს ფათერაკი კი წამოენყო.

შემდეგ ჭრელთვალება, ანონილი ახალგაზრდა ფოცერი, რომელსაც სხა არ უყვარდა, მაგრამ მშვინირ საქეიფი სიმღერების წერდა, რაღაც საიდუმლო საზოგადოება და მივხვდი, რომ პოეტი სულაც არა ვარ, — ამბობს მოხუცი.

ეგებ უცნაურიც იყოს, მაგრამ პრეზიდენტ ამირბარის აუცილებლად ჩამოგდების შესახებ ლაპარაკი ერთ გალოოთებულ ფილიცერს, სამსონ ტირიფონს წმოენყო.

ამირბარის დღენიადაგ მომარაგების კაპორალთა სუფრებზე იჯდა და ოთხი ჭიქის შემდეგ თავის განთქმულ სადღეგრძელოს წამოიწყებად ხოლმე. სადღეგრძელო კი მუშტის და სისხლს, ასევე წესრიგს შეებოდა.

ამირბარის დროებაში მომარაგების კაპორალი სრულიად განსაკუთრებული სამხედრო წოდება იყო.

ამ წოდების ხალხს სამხედრო ცოდნისა არაფერი მოერგო, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი, უშმარი და ქისა. ჯარისკაცები ჩაჯდებოდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა. ჩანს, სწორედ ტირიფონის მეგეონით დაუკავშირდა შვიდ კაპორალს შტაბის იფიცერი ასურასტანი და ეგები იმიტომ არსებობდა, რომ ღარის გლეხთაგანი იყო, ბრაზიანი, უშმარი და ქისა. ჯარისკაცები ჩაჯდებოდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კაპორალად კაცს თემი ირჩევდა, ხოლო მომარაგება რაღას გულისხმობდა ამ წოდებაში, ფოუმ არ იცოდა, რამ უცნობდა ამოეცნო. ქვაბლიობიც განასხვავდა ხალხი, ბრაზიანი და ეგები იმიტომ არსებობდა და ერთი ვართო, ამბობდა.

კ

აკა მორჩილაძე

ნაცერები ვარდის და გულგულისა სუმბუქი საგაზეთო სერიალი

მეორე სერია — მდაპიური შარაგზა

— არ გიშვებენ? — შესძახა ასე, — ზოლიანი ფუნჩულები გამოგიცხევ!

— მიყვარხარ, — ახრიალდა აბულასანი.

— ლამაზი ხარ, ილუშა!.. მითხრეს, აქ მოდიო.

— გეყოფა, გეყოფა, — ვეღარ მოითმინა კადრილმა და პატიმარი ფანჯარას ააგლიჯა.

— ამალია! — ყვიროდა აბულასანი.

— ფუნჩულები, ილუშა, — ტიროდა ქალი.

— გაგიშდი, შე ვირიშვილო? — ფანჯარა მიაჯახუნა კადრილმა, — პატიმისცემის მაგიერია?

— თავი გამანებე, — ძლივა ამისუნთქა აბულასანმა.

— მოგენატრა... — წაიბურტყუნა კადრილმა.

— მოგენატრა, აბა, რა, — მოისმა უცებ და მაგიდის კიდეზე ჩამომჯდარი კადრილი ისეთი ფაციუცით წამოხტა, რომ საფერფლე გადმოაგდო და ერთი ორმოცი ნამწვავი იატაკზე მოიფარგო.

— გვალაპარაკე მე და ეს პატიმისანი კაცი, თეოფან...

ნამწვები გახვეტეს.

კადრილი გავიდა, არ იცოდა, რაზე ილაპარაკეს პატიმარა და საიდუმლო მრჩეველმა, მაგრამ ბევრი რომ ილაპარაკეს, კარგად ახსოვდა.

ფუე... ილუშაც კარგად ანგალეს, ფიქრობდა მოხუცი

— ახლა რო დააჭრინოს ჩემი თავი. რა არი ეს ცხოვრება?

— მე ასურასტან ასურასტანი ვარ, გენერალ-პრეზი-

დენტის საიდუმლო მრჩეველი...

— მით უარესა თქვენიგის, — მიუგდო აბულასანმა.

— კარგია, რომ ხუმრობთ, — გაეცინა ასურასტანს,

— ესე იგი, უშიშარი ადამიანი ხართ.

— ლეთის მაღლით.

— რატომ მერჩებით? თქვენ გვინიათ, მე დაგი-

ჭირეთ?

— ჩემი დაკითხვა უაზრობაა.

— არც ვაპირებ. საერთოდ არ მაინტერესებს, რომელ

გამოქვაბულში იმალება ხუხუნიკა ხუხუნი. მითუმეტეს,

ვიცი, სადაცა და რასაც აკეთებს.

— იციო, როგორ არა, — ნაისისინა აბულასანმა.

— ვიცი, ჩემი კარგო. იმ თქვენს ხევში ხეირა ლოთის

უცხოელები დაცერებიან და იარალი ჩამოაქვთ. იმ იარ-

ალ ხუხუნი ყაჩაბებს ყიდის და ოქროს ცოლისდას უგზა-

ვნის კონსტანტინოპოლიში. ცოლისდა კი არა, ცოლი

უფროა, მაგრამ ეს არ არის მთავარი...

— ეს ბინძური ჭორებია.

— დიდი ხანია, რაც აბას ნური ტურქლიანს ვერცხ-

ლის ქამარ-ხანჯალი აქეს შემორტყმული? ვისია ეგ ქამარ-

ხანჯალი?

— მე რა ვიცი, ვისია, — გაბრაზდა აბულასანი.

თვითონ რომ ამის ნახევარი სკოდნოდა, პირველი გამ-

ოიცეოდა ტყიდან და ცალკე რაზმს შექმნიდა.

— ჩენი სახალხო გმირის, ლომთათისა. სანამ თქვენ

ბარიკადებზე იდექით, არქეოლოგიური მუზეუმის კედლ-

იდან ჩამოსხენეს თქვენმა თანამებრძოლება... მისმონეთ.

ეს აჯანყება მე მოვაწყვე, მაგრამ ხელისუფლება ვერ მოვ-

იპოვე. არცა მქონდა ამის სურვილი. კონვენტის წევრთა-

გან ერთიან დარჩა ცოცხალი. მათში ყველაზე უკეთესი.

ჯარში გაგლენა კაპირალებს ჰქონდათ, ისევ და ისევ ამირ-

ბარის ნერგადასული ხალხთმოყვარეობის გამო. ახლა

ხელისუფლება ანვარ ქვაბლიანს ეკუთვნის...

— რაში მაინტერესებს? მე დასახვრეტი პატიმარი ვარ.

ვერ გავიგე, რას მთხოვთ?... პაპიროს მომანევინეთ, თუ

გაქვთ, რა თქმა უნდა...

ასურასტანმა პორტსიგარი ამოიღო და მაგიდაზე

დადო.

— ჩემი სტუდენტობის დროინდელია, პარზული. აი,

ეიფელის კოშკი ახატია, — თითქოს თავისითვის თქვაო.

— რა გინდა?

— დახმარება, — მიუგდო პოლკოვნიკმა ასურასტანმა

და წამოდგა, — დახმარება. მინდა, დამესაროთ. ამალამ ჩემთან მოგიყვანები სახლში. აქ ბევრს ვერაფერს გავარ-

კვევთ.

— არსადაც არ მოვალ! — აყვირდა აბულასანი, —

მაგას სიკედილი მირჩევნია... რატომ დაცერიტეთ საწყა-

ლი კანდიდ მარაველი? რატომ დაცერიტეთ მოდესტ მოდ-

ერნისტი და ალიონ თავები? ვინ მიგდისართ, რომ გაზეთები

დაცეურეთ? შვიდად შეიდი პროფესორი გვყვავდა და ვერ-

ცერთი ველარავინ იპოვა. ერთი მებუასლე ექმი გვეგ-ულებოდა და ისიც თოკზე ჩამოკიდეთ... მოვითხოვ ჩემს

სასწავლი დაცევეტა!

— თითო ფანჯანი ჩაი, მეტი არაფერი, — ასურასტან-

მა უხმაუროდ გახტურა კარი.

უკე საღამოს, როცა ფალო ისევ მდეროდა დარდიან

ბაიათს, საკინ კარი გაიღო და მცველმა დაიძახა:

— აქვინელი, გამოდი.

გაგრძელება შემდეგი განეთი

ფარავა და ჯაგირე

სინამდვილეში ეს ჯებირია —
ნეარის, მდინარეს, ზღვას —
გვერდები ამოუშენეს — სათითაოდ ჩალაგდნენ —
ბეტონის მძიმე ფილებივით — ადამიანები.
არ უნდა იყვირონ, არ უნდა დაიბზარონ,
არ უნდა ჩამოიშალონ, ედრე წყალი მიედინება,
მიმდერის, მიექანება, იზრდება და ბევრდება და
მდვინვარდება და ეხეთქება გზაზე ნაპირებს.
იცან, არ უნდა დაყვნენ წყლის ნებას —
სხვა გზა მონახოს. უნდა გაძლონ, ჩაატიონ
საგლდაგულოდ ამოვენილ კალაპოტში
წყლის ნაკადი — საკუთარი წარსული და მომავალი,
რომელიც ალბათ, სადღაურებათ, სადღაურებათ
სადაც თვალიც არ მიუწყდებათ.
მასთი ვალია წყალს გაუძლონ და უყვარდეთ,
როცა მისი ყოველი წყალი გამოინდინდება
ჯიუტად მდერის: „დაგვანებეთ თავი, არ გვინდა
გამათლება და გვინდებორი წმინდათ
მათი ვალია, მიეროვნებორი წმინდათ
ლოცვის ფირმულებას, სტროფებს, ციტატებს
შერჩეული ტემპით, ზუსტი ინტონაციით,
როგორ გზადაგა ჩაიძებოს ყოველი წყალი
ის უნდა დადგეს მუდამ სწორი და შეუვალი,
წყლიდან მშრალად ამოსული
და ტრადიტონით დამინგრებელი.
სისტემა ცდილობს შეაკეთოს, გაამაგროს,
და არის დიდი განახლება კონსტრუქციების.
ის უნდა დადგეს მუდამ სწორი და შეუვალი,
წყლიდან მშრალად ამოსული
და ტრადიტონით დამინგრებელი.
მაგრამ არ ვარგა ამ მასალად დადამიანი,
ქვა — მღალადებელი, ალტურივილი უტყუარი ცოდნით —
ჩვევების და უნარების საზომი შეალით —
ნაპირზე რომ გამუდმებით აფიქსირებს საკუთარ რეევებს,
თუ თვითონაც წყალი არ არის — ტალღებთან ერთად —
სადღაურება ცალენის სამართლის წინ მიაქანებს.

პარალიკები

რა მარტივია სილამაზისთვის — კარის შედება,

გახსნა საკეტის, გახსნა გულის, როგორც კოლოფის.

გადაცეცავს ცარიელ ფურცელს — ქალალდის ჩიტად

და გაუშვებს უმისამართოდ —

რომელიმე პარალელური სამყაროსაკენ —

თავისებალებში უვარსკვლავოდ რომ გაფენილა.

აუ

საუბრის გამრეცხვება

ბათუს და ნიკას

„ერავებს მირეუავს სოფლის მადონა“.
გალაკტიონი

მარგალიტი ძვირფასია,
შეიძლება სათუთიც.
მაგრამ არა იმდენად,
რამდენადაც — ჩიტის კვერცხი
ან თვალის გუგა.
სახლის გაუქმებულ საკვამურთან,
მაღლა, სად თუთის
ტოტი ირჩევა, ბუდეა მერცხლის
უკაცრიელი სახლების უკან.
ნატურალურ მიწორია,
სადაც სიზმრებში მოსმენილი, ტოკატა — ფუგა.
მარგალიტი კი ძვირფასია — სათუთიც, თუმცა
უფრო სათუთი კვერცხია ჩიტის,
უფრო ძვირფასი კი — თვალის გუგა.

ჩვენც საბოლოოდ აგვატირებს ან ღიმილს მოგვგვრის,
თუ კი ალმართში დაგვენევა ბოლო-ბოლო ქვა.
ვიგრძნოთ თითებზე ყრუ ჩხვლეტები ლეროსი გოგრის,
სადაც ვარდების სიმაღლეზე ყვავის მოლოქა.

თუნდ თვალის ფსკერზე დალექილი დარჩეს ის ღამე,
თვით ორიონის ნისლეულიც, ხვრელიც ოზონის,
ძველი დმერთების სიჯიუტე თუ სიმრისხანე,
დარჩეს ყველი, გააზრებულ სიზმრად მოზომილ
ერთ მთლიანობად, ერთ მუსიკად, ერთ არსად, ანდა
არაფრად. რადგან შეიძლება ამ არაფერმა
უფრო გაცდუნოს, თქვა: „არ მინდა არავის ნანა“,
„ბაყაყი მსგავსი დელაროკის“,
მნვანე გუბე და
საგსე მთვარის ქვეშ მოშრიალე სიმინდის ყანა.

ზაფხული 2015

ნაადრევად დამწიფდა,
დაცვიდა და ჩაიწურა;
უსხვა მსხლის სიტყბო მინაში.
ფუტკები კი მაინც ფუსფუსებენ
ნახევრად გამხმარ ბალახებში
სიცხისგან სუნთქვა ესუთება ქაფიან ღელეს,
ცხელ ლოდებს შორის.
გაირინდა სიერცეც, ამდენად...
გვალვამ ნამდვილი ჰოლოკოსტი მოუწყო მღრღნელებს,
ან თხუნელები სულ უფრო ღრმად ბნელეთს ჩადენა.
გაშიშვლდა ბოლქვი კარტოფილის, ჭკნება
და თუ მზებ
ნაცრად აქცია — მინა — მოელი სიცოცხლის არსი.
ზის რაღაც ჩიტი გახურებულ ძაბვის მავთულზე,
ზის გაუნდრევლად,
ზის მდუმარედ,
ზის?!
იქნებ არ ზის.

დამზიდობება

აცვივა ხმელი ფოთლები
გამაოგნებლად შშვიდ სახეზე,
გამჭვირვალე,
ქარვისფერი ფოთლები.
ეს რა მოულოდნებლად დაბერა ქარმაც
და შეარხის ბებერო კაქლების ხეივანი.
ის კი წევს გულალმა,
ღობებს ამომცდარ თავებს შორის
და ასე რჩევით ტოვებს ორლობეს.
არავითარი „ყორნების საუბარი“,
არავითარი „მიჰქონდათ შავი კუბო“,
სადღაც ჩიტი უსტვენდა ნახევრად შიშველ ცაცხვები,
კუბოც კი ქარვისფერი იყო,
ქარი ცივი, მთები დათოვლილი.
ის კი ინვა გულალმა,
გამაოგნებლად შშვიდი სახით
ეთხოვებოდა შემოდგომას — უკანასკნელად.

მთავი

სიცხე.
და სიგრილე ნაძვნარის.
ქინქლები.
ჯაფით ტყავგამძვრალი
ვირი.
და ისევე ქინქლები.
ლექტებთან მაძღარი ძროხები,
კუდებს რომ რიტმულად იქნევენ.
გამხმარი ფუნა და ფუნაში
ხოჭო.
მზით გამდნარი ფისი და
ნვეთები,
სქელ ქერქზე ნაძვების.

სოსო მეშველიანი

სიგრილე, რომელიც მიზიდავს,
სინესტე, რის გამოც არ ვწვები —
მინაზე —
ვდგავარ და ვოცნებობ.

იმ ღამით

ბოლომდე იგრძნო,
იღუმალი, დუმილი ტყემაც,
ნკეთავს რატომდაც ხავსანი ცაცხვის მერქანი.
იქ, სადაც ცვივა უკვე მწიფე ნაყოფი ტყემალს,
ხეალვე ღორობი
რბილ ნიადაგს გადაქექავენ.

ერთ მეწისქვილე ბერიკაცთან,
ამა და ამ წლის,
ამა და ამ თვის,
კვლავ შეხვედრებს ვიგონებ, ხშირ-ხშირს.
თუ ძილში ჩამყვა
მძაფრი სუნი ნაწვიმარ ანნლის,
ვბორგავ და ვგმინავ,
მომწვდეული სიზმრების ჩიხში.

უცებ მზერა თუ ჩაეხვევა შორეულ ვარსკვლავს,
სიზმრად, დაკარგულ დრაჟმის ამბავს მიყვება ლუკა.
გზა აეძნევა მამისეულ გიშერა ხარს კვლავ
და ხშირ ულრანი
დედის ლოცვებს დაყვება უკან.

ათარასია

„...გ ზაზე მწვანე ტოტებს გიყრით,
სუნი ასდის საჯარ-თაფლის
ლამარიას დადგმულ ტაბლას“.
სავანური ფოლკლორიდან

მერე რა, რომ ვერძი ვარ,
ეს ხომ უბრალო დამთხვევაა — არა მიზეზი.
აბა, რა მახსოვს, რას ვექებდი ათი წლის ბავშვი
თავრაქინდრული ანნლის ბუჩქებში,
ობობას ქსელში გაბმულ მწერს თუ თანავუგრძნობდი
ან იქნებ მზერას ვაყოლებდი, მზის ალმაცერი
სხივებით დამფრთხალ ლოკოკინას
(ერთ დროს ასეთი ვრცელი იყო ჩემთვის სამყარო),
ალბათ მიყურა თავრაქინდრულს ფეხის ბაკუნით
ადმინანზე დაგეშლმა მეზობლის ვერძმა,
უცებ დაფარა არც თუ ისე მოკლე მანძილი,
ამომიბრუნა ერთიანად თვალის გუგები,
„დაბნელდა მზისა ამოსვლანი“,
ნაცვლად ამისა,
გადიდდ ხედი ორიონის
ცის — ინკაკლედი.

ნაპერწკლებივით ვარსკვლავები გაცვიდა ზეცას
აქა-იქ გამოხშირვის მსგავსად.

ეს ყოველივე უვრცესი და პირველყოფილი
ცრიბლის ერთ წვეთში დაკრისტალდა, საწყალი დედის.

მელოდის ახლა,
აპნისის თუ მირკანის თვეში,

რამეს შევუთვლი ასტრალური კულტების ენით.

გააწყოს ტაბლა,

მიაშტერდეს სამფეხა სანთელს

და იდგვა ასე,

ოდნავ ღიად დარჩენილ კარში.

ღუმელში ტოტი ტკაცუნებდეს, კაკლის თუ წაბლის

ფქვილიან ჯამში ჩამაგრებულ თხილის ტოტზე კი

ღამის პეპელები ფარფატებდნენ,

შუა ზამთარში.

და სანთლის შუქზე გადიდებულ ჩრდილს ფარვანების

კედლებზე, ქანცის გამოცლამდე დასდევდეს კატ.

გარეთ კი თოვდეს, თოვდეს, თოვდეს

და ცივი ქარი,

ყინვით გამომშრალ თოვლის ფიფქებს

სარკმელს ახლიდეს.

კარტახენაში

ზის ბარში კაცი,

სქელდალაბა და კურდლის ტუჩა,

კათხიდან ლუდს სკამს,

სქელ ფერფლს აცლის სიგარას თითით.

დგას მძიმე სუნი, პორტან ახლოს

სავსეა ქუჩა,

თევზის ბაზარი. მოჩვენება.

ოანის მითი.

28 აგვისტო

დღემდე რეკავს და მაფხიზლებს ის ხმა,
როგორც სახეზე ცივი წყლის მისხმა.

ვწერ, თან ისეთი გემო მაქვს პირში,

თითქოს ცვირიდან იდინა სისხლმა.

ზაფხულის მონატრება

ისე ჩანს, თითქოს ძალა არ ყოფნის
ქარს. აყვავებულ სიმინდებში კი

მიანც სულ ცვივა მსხლიდან ნაყოფი.

ზამთრის საირი

მისივე სიმძიმის ფიფქები აცვივა
ბელურას.

რა მძიმედ მაწვება — არსება, რომელიც

მოლოქის ასეთ სუსტ ღეროსაც ვერ ღუნაცს.

ლიუ-ყანდარელი კუანგვენ-ი. ამ ჩინელი ქალბატონის სახელი დიდიხინა ხმიანობს ჩვენი სალიტერატურო უურნალგაზეთების ფურცლებზე: ის გვევლინება თანამედროვე ჩინური პოეზიის, პროზის, დრამატურგიის თარგმანებით... მე ჩემი ახალგაზრდობის მრავალი წელი შევწირე ჩინური ელასიკური პოეზიის შესწავლას და თარგმნას: ვთარგმნიდა რუსული ძნკარედების და თარგმანების მეშვეობით... ამ პოეზიის საყოველთაოდ ცნობილმა სახელებმა ციუი იუანმა, ლიტაი-ბომ, ბო ძიუ-იმ, დუ ფუმ, ჯო სიმ, მენ ჰაი-უანმა, ტაო ძიანმა, სე ტიაომ, სე ლინიუნმა, ვან ვეიმ, ლუ იუმ, სუ შიმ, სი ცი-ძიმდა სხვებმა ჩიმზე დიდი გავლენა მოახდინეს მაშინ: ეს გავლენა ჩიმზის დღესაც უმთავრესია... თანამედროვე ჩინური მენერლობის მთარგმნელად (სხვებთან ერთად) დღეს გვევლინება ქალბატონი ლიუ-ყანდარელი კუანგვენ-ი. დიდი ტომი „ჩინური თანამედროვე მენერლობა“ შათი გარჯის ხაყოფია... მე მივესალმები და გზას ვულოცავ ამ დიდ საქმეს: დიდი ერის დღი მენერლობის ქართულად ახმიანებას! ესეც მისასალმებელია, რომ დაინტ ჩინური ენის შესწავლის ბუმი!

პოეტური სალეთოდარდი თოიქის ყველას ერთვის, მაგრამ... მითხარი, ყველას ტკივილი, ყველას დარდი რატომ არ ნედლდება, რატომ არ იფოთლება, რატომ არ ყვავილობს?!

„ერთი სიტყვით, ხათაბალაა მწერლის ყოფნა: გამოღმა თვითონ არის და გაღმა ისინი, ვისთვისაც რამე იწერება“ (ვაჟა)... დღესაც განა იგივე არ ხდება?!

ღმერთის ნახვა მინდა, დღედალამ განუწვეტლივ იმეორებდა ადამი. იმეორებდა მანამდე, როცა ეს კატეგორიული სიტყვები მოსმინა: არწივო, ჩაიხედე სარკეში!

გიორგი ცოცანიდის შეთეური ქრონიკა ხმი დალბე სანტერერო და გულის შემდგრელია, მაგრამ ამ ნიგზე შექმნილი როსტომ ჩხეიძის კომენტარებიც არანაკლებია: ხშირად გაიგონება, როსტომი ბევრს წერს... ეს კომენტარები მეტყველებს, რომ ის წერს გულძირიანად და ესეც ტალანტის უდაოდ სახარბიელო თვისებაა!

ვითომლექსად ნაწვალები სიტყვა, ფრაზა, სტროფი... ოჟ, შენი!

სუიციდის ღრუბელი მიახლოვდება! მიზეზი: „გმირთა ვარამი“ არა მაქს ნაკითხული!... როცა „შევხვდები“, რას მეტყვის ამ „დიდი“ წიგნის ავტორი?

გამაოგნებელი ნიჭის ახალგაზრდა მწერლი: გულით, გონებით და სისხლით ამ ჭეშმარიტმა ქართველმა მწერალმა რამდენიმე წლის წინათ ჩემი ნახერების გამო შექმნა ნერილი-შედევრი „მზე“, რომელიც მეტყველი ყმუსის... ნათელად გადას გაფას! ეხლა, როცა მის ნიჭირებას გაფასებ, ვფიქრობ, სამაგიროს გადაღაშ არავინ ჩამომართმევს... ეს არის მრავალმხრივი ნიჭით ცხებული მწერალი გიორგი ლობჟანიძე...

უპირველესად ვგულისხმობ მის სპარსულ თარგმანებს: ალი შარიათის უაღრესად თანამედროვე პოეზიას. „სიტყვები უთემელობისათვის“: ეს ლექსი ხომ ყოველი ჭეშმარიტი პოეტის გულში მდვინვარებს ყოველდღე და განუწვეტლად... ეს თარგმანები გვიცხადებს უეჭველ რამეს, რომ მას სიტყვა დიდი, როგორც სისხლი... საბეჭინეროდ, წინა თაობებშიც გვყავდა ამ ტიპის, ამ გულოვანების მზერლები. მოვახმობ ზოგიერთს: ზურაბ კიუნაძე, თამაზ ჩხერების და თარგმანების მეშვეობით... ამ პოეზიის საყოველთაოდ ცნობილმა სახელ-კარებმა ციუი იუანმა, ლიტაი-ბომ, ბო ძიუ-იმ, დუ ფუმ, ჯო სიმ, მენ ჰაი-უანმა, ტაო ძიანმა, სე ტიაომ, სე ლინიუნმა, ვან ვეიმ, ლუ იუმ, სუ შიმ, სი ცი-ძიმდა სხვებმა ჩიმზე დიდი გავლენა მოახდინეს მაშინ: ეს გავლენა ჩიმზის დღესაც უმთავრესია... თანამედროვე ჩინური მენერლობის მთარგმნელად (სხვებთან ერთად) დღეს გვევლინება ქალბატონი ლიუ-ყანდარელი კუანგვენ-ი. დიდი ტომი „ჩინური თანამედროვე მენერლობა“ შათი გარჯის ხაყოფია... მე მივესალმები და გზას ვულოცავ ამ დიდ საქმეს: დიდი ერის დღი მენერლობის ქართულად ახმიანებას! ესეც მისასალმებელია, რომ დაინტ ჩინური ენის შესწავლის ბუმი!

„ჯავრობით ეტყვის ალუდა: დიაცნო, ნუ ხართ ყედედად, მოდით, მომყევით, ვი-დინოთ, ღმერთმ ეს გვარგუნა ბედადა, ჯვარს არ ანყინოთ, თემს ნუ სწყევთ, ნუ გადიკცევით ცეტადა!..“ აპა, დედა და ცოლშივილი, აბიურებული ბალები, სუველა დიაცებად მოიხსენა ალუდამ და ბედისნერის მორჩილება ურჩია: ეს ჩევეა ბრძანებასავით გაიმის... გულში ემშვიდობება ალუდა საჯიხვეებს, სახლ-კარს და ყმათად ძალისმიტცმ ბატონი!.. მიდის ოტებული ალუდა და აუმდგრეველს, მთლიანს ტოვებს ძველისძველი ცივილიზაციის ერთერთ ტოტ-ნაკადს: კაცურკაცობის მჭვირვალ მდინარეს...

ვაჟა-ფშაველას ღვთაებრივი თავმდანლობით: „ჩემისთანები ბაგაზე ასი, ათასი აბაო“...

ნეტამც!..

სადიდო საბავშვო მწერალი... უკრაინელ ანდრესიაქს მისთვის იცადერთე საუკუნის ოსაკარ უაილდი დაურქმევია... მე კი ვიტყვი, რომ ის არის იცადერთე საუკუნის გურამ პეტრიაშვილი, დიდად ნიჭიერი ქართველი საბავშვო მწერალი, მაგრამ მარტო საბავშვო მწერალი როდია!.. ასე ვთვევათ: სადიდო საბავშვო მწერალი, ანდა ასე: საბავშვო სადიდო მწერალი...

პოლ ვალერისადმი მიძღვნილი წერილი „ჩვენს მწერლობში...“ როსტომ ჩხეიძე არა მარტო პოლ ვალერი ახსნა და გახსნა, არამედ მთელი დასავლური პოლეტური და ფილოსოფიური სულისკვეთებაც, ასევე ქართულიც: ქართული აზრი, ქართული სიტყვიერების სიცხადე, ქართული ლექსი და...

გაბრიელ ჯაბუშანურმა ძმის ხსოვნას მრავალი ლექსი მიუძღვნა: მათ შორის ხუთი ლექსი დაუწერია ერთ დღეს 1951 წლის 2 იანვარს და კიდევ შევიდო ლექსი დაუწერია ასევე ერთ დღეს — 1951 წლის 7 მარტს. აქ სწორედ სიმრავლეა თვალშისაცემი...

დავით წერედიანის „პარაპეტი“: ლიტერატურის ცრიატი გზის გასწვრივ გაკეთებული მოაჯირი, მისაყრდნობები, სულისმოსათველი... აქედან ბევრი რამ სხვაგარად ჩანს: ახალადსაქმელი რამ, გამოვლილს ისევ ხელახლა რომ უყურებ, უკვე სხვა სულისკვეთებით, სხვა წერტილი და სხვა საცრემლედა...

დაუშისახურებელი გამარჯვება, დაუშახლებლებად მოგებული ომი ვერავის

მოუტანს დიდებას და საყოველთაო კმაყოფილებას: თვით ისეთ ზემძღვანე „თერმოატომურ დერუავასაც“ კა, დღეს რუსეთი რომ პევია!.. თუნდ სხვა სახელი დაარქვი: არსი და შედეგი არ იცვლება!..

წიგნს ჰქვია მზებუდობა“. გამოცემულია 1980 წელს. გამოცემური სიტყვა დიდი, როგორც სისხლი... საბეჭინეროდ, წინა თაობებშიც გვყავდა ამ ტიპის, ამ გულოვანების მზერლები. მოვახმობ ზოგიერთს: ზურაბ კიუნაძე, თამაზ ჩხერების და თარგმანების მეშვეობით... თამაზ ჩხერების ლექსთა კრებული... თამაზი შოთა ჩანტლადებმა გამაცნო, დამამეგებრობით მიღვნილი ლექსი „Odore de morte“...

„მოვა, ის მოვა, დადგება უამი, მოვა დღე იგი, — ამბობდი ურჩად, მოვა ის ნამი — დღისით თუ ღამით და არ ჩავღილის ლოდინი ფუჭად...“

ნაგიდა სიყრმე და სიფაზუკე ამ მოლოდინით და ამ წვალებით და მოძღვურავი ფიქრით ჩაბუქდნენ გაბრწყინებული შენი თვალები“...

„ქლევასა კაირველოს“ 200 ავტორი, 200 გმირი, თავშეწირული რაინდი. 200 უსახელო სახელიანი გმირი, ვინც იხსნა მაშინ საქართველო, ვინც იხსნა ქართული სული და დედაქანი. დაღვირის 200 გმირი. დავით აღმაშენებლის გამოძრერინილი სულები. ვინც უყვალდებორი ფიქრული სისხლი, ქართული ცნობიერება, ქართული გენი თვალებით განვითარდა ამ წერილი ვართ დღეს ჩვენ სუველანი, იმონდნდ დამკვალიანებელი გვაკლია და...“

ახლახანს გამოცემური სიტყვა „საარს“ არხოტის თემის მასრდაჭერით გამოუცია ერთერთი ბოლო ჩვენთაბებლის „გაბრიელ ჯაბუშანურის ლექსების კრებული“ მე ის არ ვარ...“ ასთაური მოხმობილია „მეორე ასარარი მოხმობილია „მეორე ასარარარიდან“... ეს ლექსიც და ნიგბი შესული სხვა ლექსებიც მეტითხველისთვის დღემდე უცნობი იყო... ამ წიგნმა კიდევ ერთხელ გამოაჩინა „ჩვენთაბებლი“ და პოეტი სიმრავლე და ბოლო ადგინდება შეიმორი საბორის მეტებიც!“ ასე ვთვევათ: საბორის ნაგლებობაც გასული ს

განმავლობაში ლოდნიდი! დავინახე, დე-
დას გადავხედე და დედამ დაუძახა, დიტო,
რას შვრებიონ?! უცებ, ჯიბისკენ წალებული
ხელი ჰპერში გაუჩერდა, შეშინებულმა
ამოგვხედა ჯერ დედას, მერე მე, მერე მუჭით
გახსნა, შიგ ჩაჭმუჭნულ პურის ნაჭერს
დახედა, მაგიდაზე დააგდო, ხელები სახ-
ეზე აიფარა და ატირდა! — და ამ სიტყვე-
ბზე თამაზი მასასაც გაებზარა ხმა. მათემა-
ტიკის ყოფილმა მასნავლებელმა სათვალე
მოიხსნა, გომბებშოსაგით გადმოკარკლუ-
ლი, დასიებული თვალის უბეები მოიფშვინ-
ტა ცერა და საჩვენებელი თითით, შემდეგ
ისევ გაიკეთა სათვალე და გააგრძელა, —
ეგეთ ხალხს მერე უჭირს ცხოვრებისთვის
ფეხის აყოლა, მამიმ შეძლო, მაგრმ სიბერ-
ეში ისევ ლაგერის ჩევევები დაუბრუნდა.
საჭმელს სწრაფად ჭამდა და პურს ინახავ-
და, ლოგინზე გაფენილ ზენარს ახვევდა და
თავქვეშ იდებდა, რომ არ მოეპარათ.
სამოცდაათ ნლამდე იცოცხლა ეგრე.

ისევ ავხედე ფოტოს და ოვალი ავარ-იდე, ვერ გაუძელი ამ უცნაურ, ჩემთვის უცხო მზერას. ამ ამბის მერე ბევრი წელი გაივლის, სანამ მე ვარღამ შალამოვის დაუნდობელ, ყოველგვარ რომანტიკას, მშრალ, უმაგრეს მოთხორბებს წაგიკითხ-ავ, რომლებმიც პატიმრები შიმშილისგან მანქნის თეთრ სოლიდოლს ჭამენ. მერე შალამოვის ფოტოსაც ვნახავ, ყვრიმალე-ბამყრილი და ჩამომდნარი რომ იყურება ზუსტად ეგეთი ოვალებით და მომეჩვენე-ბა, რომ გავიგე, ვიგრძენი, რა და როგორ იყო იქ, შემდევ კი დღენახევარი მომინევს შიმშილი და მიგხვდები, რომ, როგორც ყოველთვის, ვერაფერსაც ვერ მივხვდი.

თამაზი მსას კი ბოლოჯერ ქუჩაში შევ-
ვდი, ოცდასამის ვიყავი მაშინ, მიშკა უკვე
რუსეთში იყო წასული. შეყვარებულის და-
ბადების დღეზე მივდიოდი. თეატრის მსახ-
იობი მიყვარდა, შავთმიანი, მოკლეტუჩა
თხელი გოგო, შეკრული სხეულით და დიდი,
წყლიანი, თაფლისფერი თვალებით. უკვე
მესამე თვე იწყრებოდა, რაც კუდში დაგა-
დევდი, ის მეთამაშებოდა, სინამდვილეში
კი ვეკიდე, ეს რამდენჯერმე მითხრა კიდეც,
მაგრამ მე არ მინდონდა ამის გაგება და
ტვინს ვუპურდავდი. ჰოდა, მისი დაპატებ-
ის დღე იყო და უნდა ავსულიყავი, საჩუ-
ქარი მაგარი მქონდა ნაყიდი, თაიგული,
ბანბანერკა, შამპანური ან ფუმფულა სათა-
მაშო კი არა, ყველას ყველასთან რომ
დააქვს, არა — მუქი წითელი მარჯნის სა-
მაჯური, ძმაკაცის ბიძაშ რომ გამიკეთა
თავისი ხელით. კარგად მეცვა და ამაყად
მივაბიჯებდი ქუჩაში გოგოს სახლისკენ,
როდესაც თამაზი მასი დაიბინახე. ჭაღარა
თავი ყავარჯენბზე წამოწეულ მხრებში
ჩაემალა და ძველებურად ნელა, ბაკუნით
მოდიოდა, ეცვა შელაბული, დაჭმუჭმული
და ჭუჭყმოდებული ტანსაცმელი, შევერ-
ცხლილი ულვაში ტუჩებს უფარავდა, ყურე-
ბიდან და ნესტორებიდან კი საცეცებივით
გამოეყოთ თავი ბენგვის უხეშ ლეროებს.

ମିଳିବ୍ୟାଦୀ, ମରମିଲ୍ଲେଲୀ ଅଳାର ତ୍ୟାଗଦା, ତୁଳନୀ
ଅ ଗାରିଦାତ୍ତଵିଲ୍ଲୋଦା, ଅ ବେଲାର ଯୁଧ ଦେବୀଏ-
ଶୁରାଦ ଜ୍ଞାନିଥେ । ଏରିଟା ପି ଗାମ୍ଭିର, ଆଚେରିନ୍ଦେ-
ଦି-ମେତଜୀ, ମାଗରାଦ ମେର୍ରେ ଗାଫାକୁତ୍ତେବୁର୍ବୀ ।
— ରାଗମର୍ଦ୍ଦ ବ୍ୟାର, ତାମିଳି ମାତ୍ର ? — ବ୍ୟାତ୍ତେ-

არი და მივუახლოვდი.
ძველებურად ქვემოდან ამომხედა და
ვერ მიცნო.
— რომელი ხარ, შვილო? — მკითხა და
სათვალის სქელი მინების მიღმა შემალუ-
ლი თვალები მოჭუტა, მობერებული ხმა

ქეონდა.
ახსნა დავუწყე — სკოლა, კლასი.
— ააა, კი, კი, — ლიმილით დამიქნია
თავი, მაგრამ თვალებზევე შევატყვე, ვერ
გამისხენა, თუმცა ძალიან გაუხარდა, რომ
ვიღაცამ ქუჩაში იცნო, — აქვე ვცხოვრობ,
ხომ არ ამოხვალო, ცოტა ვიღლაპარაკოთ,
დავლიოთ, — შემომთავაზა თამაზი მასმა
და მე ალარ გავახსენე, რომ იმ ბიჭებიდან
ერთ-ერთი ვიყავი, სახლში რომ მიადგნენ
მოპარული კონიაკით. შემეშინდა, ვაითუ
მერე აღარ გამიშვას და დაბადების დღეზე
თავავინო-მათქა.

— არ წამოხვალთ? — გამიმეორა კითხვა მოხუცმა და მარცხენა იღლიაში ამოჩრილი ყავარჯენი შეისწორა.

- დღეს ვერა, თამაზი მას, სხვა დროს,
დღეს ძალიან მეტქარება! — ვუპასუხე მე.
- რა გაეწყობა! — ღიმილით მითხრა
მან, ხელი გამომინოდა და მე ახლადა შე-
ვამჩნიე, ლაქებიანი მუქი ყავისფერი ქურ-
თუკის ჯიბიდან ამოჩრილი იაფფასიანი
არყის ბოთლი.

და ის ნავიდა, ნელ-ნელა, ხერგშა-ხერე-
შით და ყავარჯვების ბაკუნით გაცყავა მა-
ღალ კორპუსებს შორის მიმავალ ვიწრო
ქუჩას. ვიდეტი და ვუყურებდი, სანამ
ქალაქმა ჩაყლაპა.

Солнце моё — взгляни на меня,
Моя ладонь превратилась в кулак,
И если есть порох — дай огня.

Бот так.

გაისმა ოთახში ცოის ბოხ, მოგულუ-
ლი ხმა, და მე რატომღაც თამაზი მასი გამ-
ახსენდა, მის ჩამუქებულ თითებში ლა-
მაზად ათამაშებული დანა, ნახმარი ჯინ-
სივით გაცრეცილი ტატუიროვა, ალექსას
კეფისკენ გაქნებული ხელი, კლასის შუა-
გულში ჩამდგარი მასწავლებლის შეშინებ-
ული, უცნაურად მორღვებული სახე, ჩემი
და მიშვას მისვლა, მამამისის ამბავი, დღე-
ვანდელი შეხვედრა...
ჭიქას მოვკიდე ხელი, შიგ, ქარვისფერ
ღვინოში ჩაკიდებულ სანთლის ალს დავ-
აცქერდი, ერთი მოყუდებით გამოვცალე,
თითქოს მინდოდა, იქ არეკლილი ცეცხ-
ლიც გადამეყლაპა, და როდესაც იმ გოგ-
ოს გატევდე, რომელიც მეგონა, რომ მიყ-
ვარდა, მიგვადი, ამ ერთ წამში როგორ სულ
ურთი აგმედარიყო წამთვის:

፩፻፲፭፻፯፻

ურომლისოდაც ჩანაწერების ტიპის პრო-ზა უბრალოდ არ არსებობს.

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ପରିଚୟ

არიან მხერლები, რომელთაც არაფერი
აქვთ სანინააღმდეგო იმისა, რომ თან-
ამოკალმის შეფასებას მწერალივე ახ-
დენდეს. სულაც პირიქით, ასეთ რამეს
ბუნებრივ მოვლენადაც კი მიიჩნევენ, თუ,
რა თქმა უნდა, შემფასებელს ლიტერატუ-
რული ტექსტის, როგორც იტყვიან, „მც-
ნობის“ თანადაყოლილი ნიჭი აქვს გამოყო-
ლილი. მასხოვეს, როგორ ზუსტად უპა-
სუხა ჩემს ამგვარ კითხვას ბატონმა ოთარ
ჩენიძემ: „ვითომ რატომ უფრო მართებუ-
ლი არ არის პუშკინი გოგოლის მიმართ,
ვიდრე ბელინსკი; ბალზაკიუფრო — სტენ-
დალის მიმართ, ვიდრე სენტ-ბევი; მური
უფრო — ბაირონის მიმართ, ვიდრე „შოტ-
ლანდიული მიმომზილველნი“; ორბელიანი
უფრო — ყაზბეგის მიმართ, ვიდრე
ზანდუელი?! ისიც არის, რომ მწერლებიც
შემცდარან. ვთქვათ, აკაკი ვაჟას მიმარ-
თა...“ თუმცა ახალი თაობის ზოგიერთი
ლიტერატურული მოდერატორი (მაგალ-

ნონა კუპრეიშვილი

უათავრესი გზავნილი

ტელეექტი“ და რომლის ავტორთა სოლი-დურ სიას მარიამ ნიკლაურის სახელიც შეემატა, ამ სიტყვის კლასიკური გაგებით პროზა არც არის (განსხვავებით იმ პატ-არა ჩანახატებისგან, რომლებიც „ლიტერატურულ პალიტრაში“ დაიხეჭდა). მით უფრო შორსაა იგი სამყაროს მხატვრული მოდელირების იმ სულ უფრო გართულებული სტრუქტურებისგან, რომლებსაც თანამედროვე ტექსტები ეფუძნება და რაც მწერლის ჩვეული შეგრძნებებისგან სრულად გამოთავისუფლებას, წერის ადრინდელი პრაქტიკებისგან დემონსტრატიულ განვითარებას და გარკვეულ გათვლებსაც კი მოითხოვს.

ეს უფრო თავისისუფალი, ნოვაციის თვალსაზრისით ნაკლები პასუხისმგებლობის მქონე, ერთგვარად ტრადიციული წერის მანერაა, რომელიც ავტორს პროზის ტექნიკაში განაცვასთან ერთად პოეტური „მესაგან“ დისტანცირების და განსხვავებული ავტოფიქსაციის საშუალებას აძლევს. თუ გნებავთ, ვუნიდოთ მას წუთ-შესვენებაც, პოეტის მიერ აღიერებული ხმის მაღალი რეგისტრიდან სხვა, უფრო დაბალ ტონალობაზე დროებით გადასართველად მაგრამ არის თუ არა მარიამ წიკლაურის „ჩანაწერები“ მეტოხევლისთვის კარგად ცნობილ მის კრებულთა პოეტიკის გაგრძელება, ოღონდ სხვა საშუალებებით? არისა და არც არის. იქ, სადაც რამდენიმესტრი იყრიცნება, არა არის არც არის.

თიად, მაშინ სამადაშვილი) მსგავს მოვლენას კატეგორიულად ეწინააღმდეგება, რადგან, მისი აზრით, მწერლებს, როგორც პოტენციურ კონკურენტებს შორის არსებული ურთიერთდამოკიდებულება თავად ლიტერატურული პროცესის მიერაა მართული და ვერასოდეს იქნება ვერც გულწრფელი და ვერც პოიექტური. მარიამ წიკლაურთან საქმე უფრო მარტივადაა. სახეზეა მისი (როგორც ადრე ვუწოდე კიდეც) შუბლგახსნილი დამოკიდებულება ნიჭიერების ყოველი მორიგი გამოვლინებისადმი, ვისგანაც უნდა მოდიოდეს იგი და არა მგრინა, ეს შეკნებული ლოკალობით ან ვინმეს გულის მოგბის მიზნით ხდებოდეს (თურმე ადრე უსაყვედურეს კიდეც, თქვენს სიტყვებს რომ დავუჯეროთ, რუსთაველის პორტრეტი უნდა ჩამოვხსნათ და ყველასთვის უცნობი ამ თქვენი ავტორის ფოტო დავკიდოთო). ოთარ ჭილაძე, ბესიკ ხარანაული, ხვარამზე, ერლომ ახვლედიანი, ელა გორჩიაშვილი, ბათუ დანელია, ესმა ონიანი, მაყვალა მრევლიშვილი, მანანა ჩიტიშვილი, მაკა ჯოხაძე, ნინია სადლობელაშვილი... მათ გარდა, ნიკო სამადშვილი, მარინა ცვეტაევა... და ყოველ მათგანს თავისი წილი აქვს მიგებული. სხვათა პოეტურ სამყაროში გასვლის, მასში კრძალვითაც და ყურადღებითაც მიმოხედვის ამსახველი პასაჟები ზემოთ მოყვანილ ოთარ ჩხეიძისეულ არგუმენტს გაგახსნებთ: ვითომ რატომაა ნაკლებ მართებული, ვიდრე... ხვარამზე მარიამისთვის „ლექსისა და სულის გუდის“ თანაბრად გამვსები ნახევრად გამოიტებული პერსონაა, ბესიკ ხარანაული — „არაფერზე წერის“ დიდ საიდუმლოს განდობილი, ბათუ დანელია — პოეტი ტრაგიკული ხმით, თანაც ეს ტრაგიზმი იმითაა ღირებული, რომ, როგორც ბროდსკი ამბობდა ცვეტაევაზე, ნინ უსწრებდა

ნონა კუპრეიშვილი

უმთავრესი გზავნილი

საქ უდინა იდგეს მორისი?

ნიგბში არის ამ კითხვაზე პასუხი და იგი ასე შეღწევს: დღესისდღეში. მაგრამ ენდობა კი ბევრ რამეში (თუ უმთავრესში არა) გან-ბილებული მკითხველი „სწორი“ სიტყვების „სწორ“ პოზიციონერობას? ნაკლებად. მასხაოვს ჩვენი ქრონიკული ანენილობის მორიგ ტალღაზე მარავის მიერ სოციალურ ქსელში გამოქვეყნებული ერთი მწარე ლექსი, რომელსაც დახსროებით ასეთი გამოხმაურება მოჰყვა: „თეთრი ხბორების“ და განსაკუთრებით კი „არილის“ ამასწინანდელი პუბლიკაციის შემდგა მე ეს სულ სხვა პოეტი მეგონა, სინამდვილეში კი ვინ ყოფილაო. ეს იგი, არსებობს გარკვეული „ნორმატივები“, რომლებითაც თანამედროვე და ჩამორჩენილი ავტორების დეტრმინირება ხდება. თანამედროვეობა, ცხადია, უკავშირდება რეფლექსის, ინტერპრეტაციის სრულ თავისუფლებას და არამარტო. მაშინ, როდესაც ჩამორჩენილობა, როგორც ასეთ დროს აზუსტებენ ხოლმე, ტრადიციული დისკურსის ერთგულებაა და აქაც არამარტო. ვერ უნდა ელეონოდე მწერალი-ტრიბუნის, მწერალი-მორალისტის როლს, იქმნიდე შეუცვლელობის ილუზიას, სინამდვილეში კი გინდოდეს რაღაც სტაბილური და უალტერნატივო პრივილეგიურობა. თუმცა ჩვენს ავტორს ვერცერთ ამ კრიტერიუმს ვერ მივუსადაგებთ. მარავი როგორდაც მსგავს კლიშეებს განრიდებულია და თავისი გზით მიდის: თემატური და ფორმისული ნოვაციების მუდმივად მაძიებელი, გაბედული („პოეტი... რომ გაბედული ადამიანი არ იყოს, ვერც ვერაფერს შექმნიდა ახალს“) და ცნობისმოყვარე, თამამად „სელფმეიკერობს“ და „შინიდანგამოსულის“ საინტერესო ცხოვრებასაც მისდევეს. რაც მთავარია, აბსოლუტურად მოკლებულია თვითმაყოფილებას, რომლისთვისაც გამოდებულია მოძრაობის გამო ადგილი

სალხს ზემოდან ვეღარ დახედავს, ბრძო
გადიადა და პოეტი ცდილობს, თავი მა
შეაფაროს...” ნაკლები კონკრეტურით ავით
თარებდა ამ თემის იტალიური წარმოშობის
ნობელიანტი დრამატურგი ლუიჯი პირან
დელო. მის პიესაში „გიგანტის მთები“
როგორც თვითონ განმარტავდა, „მით
ხელოვნების“ შესახებ მტანჯველი ორსახ
ოვნებითა წარმოდგენილი. „ერთი მხრივ
თეატრი (პიესაში სწორედ თეატრზე
საუბარი) ადამიანებისთვის, სიცოცხლე
ხელოვნებისთვის, მეორე მხრივ კი თეატრი
რი საკუთრივ ჩემთვის, ხელოვნებაც ჩემი
სიამოვნებისთვის“. პიესა დაუმთავრებე
ლია და ეს, ცხადია, სიმბოლურიცაა. სახ
ელოვნებო თამაშებით გამოწვეულ
იზოლაციის საფრთხეს კი მასში დღე
უფრო მწვავედ ხედავენ, ვიდრე მაშინ
როცა ეს პიესა დაიწერა. აქუკე უშუალოდ
ვეხებით არჩევნის პრობლემას. მართლაც
თუ თავისუფლებაა, თავისუფლება იყოს
მზერის გადანაცვლებაშიც საკუთარი
თავიდან იმისკენ, ვინც შემოგცერის და
თავის მტანჯველ კითხვებზე პასუხების
გადამონმება შენთანაც სურს. სხვა სიტყვებ
ბით, იყოს შეუზღუდავი არჩევნანი, რომელ
საც მწერალი (გა)აკეთებს და რაც მის
ნიჭიერების დიაპაზონით, ტემპერამენტით
წარმომავლობით, მსოფლებელით იქნება
განპირობებული. მარიამ ნიკლაური მთის
პოზიის ტრადიციებს ვერ დაეხსნება (გახ
სოვთ, რას ამბობდა გრიგოლ რობაქიძე
ვაჟასა და ყაზბეგის ცნობიერებაში
მთლიანი საქართველოს სახეა შემონას
ულიო), ყველა აქედან გამომდინარე შედე
გითურთ (აი, კიდევ ერთი ფრაგმენტი
„ჩანაწერებიდან“: „სულ ერთმანეთს ვა
დარებ ბარის ბერნ ხმაურს და მთის
მოაზროვნე სიჩუმეს. ბარი გამცონარებს
ამაოებას გატოლებს „სიდიადით“. მის
ზედაპირზე დიდი ჩანხარ. მთა კი გამ
ცორბს და ლათიურს გატოლებს „სიმაირ

ით". მთაში ნერტილივით ხარ... მთაში პოლიცია ზია რელიგიის დონეზეა და პოლიციები „ღვთისშილებივით“ "არიან" — მამის (ცრელი), ვერც სხვაზე, სხვის გამო გურგურ აუკრძალავ, ვერც მყითხველთან მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელ ურთიერთობა ("ჩანანერებიც", ხომ, როგორც ვთქვით ამის მორიგი მცდელობას). ჩემპა ოსტეტი ტობა, ფორმა, ინტენსაცია, რომელშიც იადგინება ამ ყველაფერს შეფუთავს. დანარჩენი კავშირი მყითხველზეა დამოკიდებული, რის აღებენ შეძლებს. ერთი სიტყვით, მარიამ წილავ რისთვის მწერალი იქ დგას, სადაც არ ეროვნულის აბსოლუტიზებაა და არ ვულგარული მედასავლეთეობა.

33

33

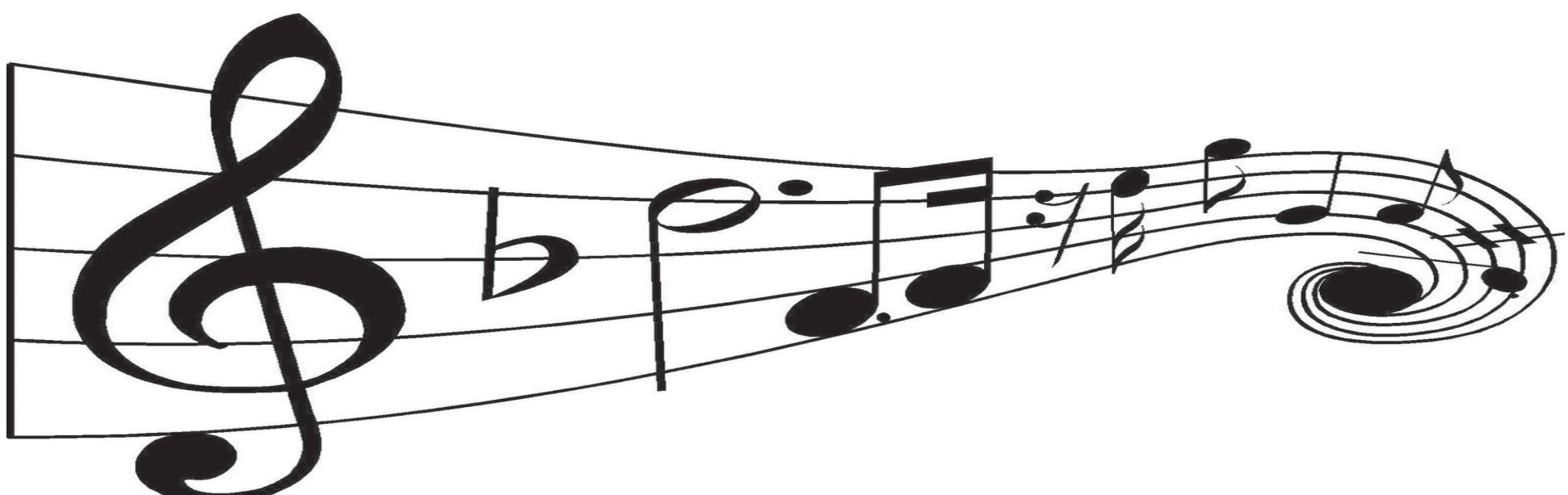
გამაკვირვა არა იმან, რომ აქ საგანგმო ბოლ და ხანგრძლივადაა საუბარი ვაჟაზე (ეს თავისითავად იგულისხმებოდა), არამედ იმ სიკერპემ, რითაც დიდი წინამორბედი მარიამისვე სიტყვებით რომ ვთქვათ, "მრადისობაში ჩემად მონიშვნა" ხდება. ეს საკმაოდ რთული პროცესია და სწორებ საყოველთაოდ ცნობილ ტექსტთან შეხების არა პასიურ, არამედ უკიდურესად არ ტიურ ფორმას გულისხმობს. ამ დროს, ცა ადია, ითვალისწინებ იმას, რაც შენამდ

3171

მისეულ „ახუნდის ქვეყანას“ იყენებს. თავისი არსით ეს ქვეყანა მაშინაც, ანუ ვაჟას დროსაც, უთუოდ ასეთი იყო: ახუნდივით ფარისეველი, ამასთან მჩატეც, სულსწრაფიც, მტერ-მოყვარის ვერგამ-რჩევი, კარგის მდევნელი და ცუდის გამ-ლალებელი. პოდა, „ჩანანერებშიც“ კარგად ჩანს, რომ „ერთიან სააქავ-საიქიოს შეიღი“, ვაჟა, შეუძლებლად მიიჩნევს ნუთისოფლის „გასწორებას“ (გაიხსენეთ თუნდაც „სტუ-მარ-მასპინძლის“ ფინალი), მასში „სოფ-ლისა და მისი მდგმურების“ გადასარჩენად ურთიერთდანდობის, მიტევების აღ-სრულებას. ამიტომაც მარიამი ვაჟას ქართველთა სულიერ ნოესაც კი უწიოდებს, „უდპოლველ კიდობაში რომ შეამტკვდევს ყველაფერს, რაც უნდა გადასარჩინოს კაც-მა... სხვა დროისთვის“. ახუნდის იგავით ჩვენს გაორებულ ბუნებაზე მიმნიშნებელი და ბიბლიურ ნოესავით უკეთეს დრო-თათვის სიკეთის გადამმაღლაგ-გადამნახვე-ლი ვაჟა — ეს მარიამის თვალით დანახუ-ლი სიახლეა. მე, როგორც მკითხველი, ვლებულობ ამ სიახლეს და „ჩანანერების“ აგტორის მიერ ორი სამყაროს ჭიისფრად მონიშნულ ზღვარზე მისსავე სიტყვებს ვავ-ლებ: „ფრთხილად, ვაჟა დღესაც თვალს გვადევებს!“

ପାତ୍ରିକା

ერთ-ერთ შეხვედრაზე, ალბათ, მარიამის დასამშვიდებლად, კიდევ ერთხელ საგანგებოდ ითქვა, რომ პოეზია ქალურ და ვაჟურ ნაკადებად არ იყოფა. „ჩანანერებშიც“ საამისოდ ღიმილნარევ არგუმენტებს ვპოულობთ: „ვფიქრობ, რომ არსებობს მდედრობითი, მამრობითი და პოეტის სქესი (ეს ნახევრად ხუმრობით). ადამიანისთვის ის, რაც ღმერთს მიუცია, ბუნებრივია — მათ შორის, სქესიც. და ამ სქესიდან მომდინარეა მისი აზროვნებაც, ესთეტიკაც, მსოფლმხედველობაც. ეს არც ცუდია და არც კარგი. ს ბუნებრივია!“ (სამი სქესი). ამგვარ ბუნებრიობას მარიამი ბევრგან ავლენს, მაგრამ, ცხადია, არა თვითმიზნურად. მაგალითად, მარინ, როდესაც აყრილ-დაყრილი გარემოს დამგველ-დამსუფთავებლად ნარმოიდგენს თავს, ხანაც შვილებს მიყურადებულ დედად, მარადიული თმენა და მოლოდინი რომ აქვს მისჯილი; მაშინაც, როცა უცნაურ რამეს ნატრობს — „ნეტავ წიგნად ვიფურცლებოდე“, ან ქალური ცნობისმოყვარეობით აკვირდება „სახელგანთქმულთა“ ნაცვლად „სახეგანთქმულთა“ დოლს და საკუთარ ქეყყანას, რომელშიც ცხოვრობს, ბედშემომწყრალი, მაგრამ გაკერპებული დედაკაცის თვისებებს აღმოჩენს („დედაკაცია ჩემი საქართველო. ეგონა, თავისუფლებაზე ვქორწინდებიო, ხელში კი მონობა შერჩა და საქორწინო სარეცელიც უშნოდ შეჩირკენილი დახლი აღმოჩნდა. გულს მაინც არ იტქეს. დედაკაცია და იმიტომ“). თუმცა მძლავრი აკორდი მაინც იქ ისმის, სადაც ტკივილიანი და დიდებული მშობიარობაა აღნერილი. არ ვიცი, იქნებ სადმე, რომელიმე თანამედროვე ავტორთან უკეთესადაცაა გადმოცემული დაბადების ეს დიდებული მისტერია (ყოველგვარი პათოსის გარეშე!), მაგრამ ამ წიგნში იგი მოულოდნელიცაა და იმავდროულად ზუსტად ჩასმულიც. ყველაფერი, სამყაროს გადარჩენისთვის აუცილებელი და მნიშვნელოვანი სწორედ ასე, სისხლითა და ოფლით, თითოეული კუნთისა და ნერვის დაძაბვით ჩნდება და ასეთივეა მარიამის „ჩანანერების“ უმთავრესი გზავნილია.

* * *

სულხორცდამცხრალი,
მალხინგელი ბრწყნვით მოსილი
ლრმა ძილში ვარ და ხელში ოქროს კვერცხი მიჭირავს,
საიდანაც გაჩნდა სამყარო.
ჩემი სული სად არის ახლა,
რომელ სფეროებს მოიხილავს,
ეს მე არ ვიცი.
და ოქროს კვერცხი ნიშანია იმისა, რომ
უზენაესი მამცნობს ახალი სამყაროს შექმნას,
რომელიც მალე გამობრწყინდება
მალხინგელი ნათელისაგან,
მაგრამ როდის, მე არ ვიცი,
არც არვინ უწყის მოკვდავთაგანმა.
სულხორცდამცხრალი
ყვავილების სარეცელზე ვისვენებ და
თავს ფუტკრები დამტრიალებენ, როგორც აზრები,
რომელიც სიბრძნის თაფლს ქმნიან ხოლმე.
საიდანდაც გედის ძახილი შემომესმის,
ჩემ ძილში აღწევს,
რათა ისევ დამაბრუნოს ამქვეყანაზე ჯერ-ჯერობით
და დამავიწყოს, რომ ხელში ოქროს კვერცხი მეჭირა
და ვნეტარებდი ნინათაგრძნობით.

* * *

არა აქვს სწავლას დასასრული,
განვისწავლები
და რაც უფრო მეტი ვიცი, უფრო მეტი არ ვიცი ახლა.
რაც გამოვცადე, ბოლომდე ჯერ არ გამომიცდია.
სიცოცხლე ჩემი მორადიული ძიებაა ჭეშმარიტების
და ჯერ შორსა ვარ იმსგან, რასაც
ეწოდება ჭეშმარიტება
და ყველიაფერი ახლა ვიცი დაახლოებით.
შევდივარ ტყეში, სადაც ხები აზრებისა აღმართულან
და მათ ქარი აშრიალებს გულთამხილავი
და მე მესმის, რასაც ხები მეუბნებიან.
შევდივარ ტყეში, სადაც მრავლობენ ჩიტნი და მხეცი
და მათ ენაზე ლაპარაკს ვსწავლობ,
რათა უკეთ გავიგო, თუ რას ამბობს სამყარო.
შევდივარ ტყეში, რომელიც ზღვის პირასაა
და ზღვიდან სხვადასხვა თევზები და
დელფინები მომძახიან
და თავზე თოლიები დამტრიალებენ – ზეცის სიტყვები.
არა აქვს სწავლას დასასრული და არცა იმ ტყეს,
ზღვის პირას მთაზე რომ შევენილა
და მწვერვალისენ მივიწევ ნელა
და რაც უფრო მეტი ვიცი, მეტი არ ვიცი.
განვისწავლები.

* * *

ყოველთვის, როცა კოჭლს დავინახავ,
ბედნიერი ვარ, რომ კოჭლა არა ვარ
და უფალს მადლობას ვწირავ.
ყოველთვის, როცა ყრუ-მუნჯს დავინახავ,
ბედნიერი ვარ, რომ ყრუ-მუნჯი არ ვარ
და უფალს მადლობას ვწირავ.
ყოველთვის, როცა ბრმას დავინახავ,
ბედნიერი ვარ, რომ ბრმა არ ვარ
და უფალს მადლობას ვწირავ.
ყოველთვის, როცა მიცვალებულს დავინახავ,
ბედნიერი ვარ, რომ ჯერ-ჯერობით ცოცხალი ვარ
და უფალს მადლობას ვწირავ.
სახედვლა და სასმენელა მომმადლა ღმერთმა,
სისაღე და ჯანმრთელობა მომმადლა ღმერთმა
და ყოველთვის,
როცა ცხოვრების სიმკაცრეს შევიგრძნობ,
მეუფლება უეცარი ბედნიერება,
რომ ჩემზე უფრო უარესად არის ზოგი,
მე კი ჯერ-ჯერობით არა მიჭირს
და რამდენჯერაც გამიტირდება,
ჩემზე უფრო გაჭირვებულო გავიხსენებ და
სამადლობელოსავით ვივსები.

* * *

ძროხები სხვადასხვა ფერისა არიან,
ხოლო მათი რე ერთი ფერისაა
და რძისფერი ბატონობს ცაში
და რე ასაზრდოებს სამყაროს,
რომელიც ვარსკვლავების
მრავალნერტილით აღიბეჭდება,
როგორც გაგრძელება ჭეშმარიტი არსებობისა.
ადამიანები სხვადასხვანირები არიან,
ხოლო მათი აზრები, მათი სიტყვები, მათი ქმედება
ერთნაირია, ერთფერია
და მათ ძარღვები სისხლი ერი ფერისაა,
ნითელია და ცხელია.
ყვავილები და ბალახები სხვადასხვანაირები არიან,
სხვადასხვა მათი სახე, მათი სურნელი,
მაგრამ მათ ერთნაირ მიწაში უდგათ ფესვი,
ერთნაირი მიწა ასაზრდოებს
და როგორც ბავშვები დედის ძუძუს –
ისე არიან ისახი ჩაჭიდებულნი დედამიწის მკერდს.
სხვადასხვანაირი სხივები ერთ მზეში იყრიან თავს
და მზე იგი — სიყვარულით,
რომ არ ბერდება და რომ არ კვდება
და რომ გვაცოცხლებს.

დალილა ბედიანიძე

* * *

როგორც მდინარეები შეერთვიან ზღვებს
და ზღვა მათ ინელებს,
და მათ აღარა აქვთ სახელი და სახე
და ზღვაში შეხვედრილნი ზღვაში დაინთქმებიან,
ასევე კაცნი მიედინებიან იმ ზღვისაკენ,
რომელსაც „ხალხი“ ჰქვია
და რომელიც იშინაურებს მათ, იმორჩილებს მათ
და ერთს სიმრავლედ აქცევს
და მრავალს ერთად აქცევს.
მზიდან აღმოხდების სხივები განბნეული,
რომელიც ისევ მზეს უბრუნდებიან,
რა მოიხილავნ სამყაროს.

ეგრევე კაცნი აღმოხდებიან სამშობლოდან

და რა მოიხილავნ სამყაროს,
ისევ სამშობლოს უბრუნდებიან
და ზღვა ერთია და მზე ერთია –
შესაკრებელი წყალთა, ნათელთა, ადამიანთა.
ისინი არის მშობელი და შობილი და მარადიული.
სანამ სიცოცხლე იარსებებს, უწერიათ მათ არსებობა
და არავინ უწყის, ცა რას მალავს,
ცას ვინც შეერთვის, ის რას იხილავს.

* * *

მზე სამგზის კოცონია განცხადებული
და მისი ძალით წყალი ზეცას უბრუნდება
და მერმედ ისევ მიწაზე ჩამოდის
და ჩვენ, ადამიანები გუნინარდებით წუთთა წვიმაში,
როგორც მარილის სამცეცები,
როგორც შაქრის ნამცეცები
და მზე – სამგზის კოცონი –
ისევ შაქრად და მარილად გვაქცევს
თავისი სიმუშრვალით.
როგორც წვიმის წევთები,
ცვიგიან ციდან საღვთო სიტყვები
და ნეტარია შემმეცნებელი,
რომელმან უწყის საღვთო ენა და ყოველი ესმის.
მზე სამგზის კოცონია განცხადებული
და სიყვარულის სიტყვებს გვკარნახობს
და ეს სიტყვები ჩვენი ღვთიური საზრდელია,
ხოლო უსიტყვიობა – სიძულვილია, შიმშილია და შიშია.
გული ჩემი მღვიძიარება და მზეს მიელტვის,
მაბინაც კი, რაც სიზმარში ვარ, ღრმა ძილით მძინავს.
მზე სამგზის კოცონია
და შეცივებული დედამიწა ეფიცხება
ნეტარებით და სიყვარულით.

* * *

ვგრძნობ, როგორ ბრუნავს დედამიწა
და მდინარეები მისი ძარღვებია
და ტყეები მისი თმებია
და თავით თვისით იგი ქალია განვევენებული.
მივაპყარ მას სახედველი ჩემნი,
მივაპყარ მას სასმელი ჩემნი
და აღვიძებ მას გულით, არამედ – მშვინვით.
ვვრდნობ, როგორ ბრუნავს დედამიწა.
სიყვარული აბრუნებს მას და არა სიძულვილი.
და სიძულვილი იგი — ჭოჭობეთია,

სოლო სიყვარული სამოთხეა.

ლრუბლების ბადეში ოქროს თევზივით გახვეულა მზე,
გახლართულა, როგორც აბლაბუდას ქსელში — ბუზი.
და მზე იგი მდოგვის მარცვლის უმცირესია
და ზენა ცაში ათასი მზეა
და ქვენა ცაში – არი ათასი.
და დედამიწას, რომელიც ათბობს,
ის მზეთამზეა დაუსაბამო.
ვგრძნობ, როგორ ბრუნავს დედამიწა
და მე ქარივით დავტრიალებ
და ქარისაგან მოქაოვილი ფრთები მასხია.

* * *

ლრუბლის კარზე მთვარე ბოქლომია,
რაც იმას ნიშნავს,
რომ ცა დროებით დაკეტილია,
სანამ მცნობელი არ შეიძლებს იმის გაღებას.
ასი თვალი და ასი ყური გამოვისხი,
ასი ხელით ვცდილობ, ბოქლომი გავალო და
ცის სიღრმეს ჩავნევდე,
სადაც სამყაროს გასაღები დამალულია,
სანამ მცნობელი მას არ მიაგნდს.

ლრუბლის კარზე მთვარის ბოქლომია

და ლამე მოქსოვილია მთვარის სხივებით
და არვის ძალუძის მისი დარღვევა
თვინიერ მზისა, რომლის სხივთაგან დღეა მოქსოვილი.
და მე არ მყოფნის ასი თვალი და ასი ყური
და ასი ხელი, რომ მთვარეს ჩავნევდე,
რომ მზეს ჩავნევდე
და მანც ვცდილობ,
დავეუფლებულ ლვთიურ სიბრძნეს
და მავალი ამ სიბრძნის გზებით
მივიდე იმ გასაღებამდე,
ბოქლომს რომ აღებს.

* * *

ნვიმამ დაგვაბერტყა
მილიონი კვეულ.
გადაიღებს ნეტაგ?
მაშ რას იზამს, ვეულ!

ნვიმის ნამცვრევები
მინდორ-ველზე ყრია.
ნვიმით ნაცემები
დგანან ტყე და ია.

პირი მოხსნა ზეცამ,
ბოდავს ტყუილ-მართალს.

ნვიმის სუნი მეცა,
ვუმზერ, ვდგავარ კართან.

ლამაზია ნვიმა,
ნაწვიმარზე – სოკო
და მილიონ სიმად
ნვიმამ, დე, იტოკოს.

ნვიმა ზეცას კეტავს,
გვირტყამს, როგორც კვეულ...
გადაიღებს ნეტაგ?
მაშ რას იზამს, ვეულ!

ლიტერატურული გაზეთი

ლუკულუსი
მე ლუკულუსი მქვია. რა, ჩემი სახელი არ იციო? მე განთქმული გვარისა ვარ, სახელმწიფო მოღვაწების და მთავარ-სარდლების გვარისა. მხოლოდ გარეუბნები, დოკები და ჯარისკაცების დუქნებში, უმეცრების და ნაძირლების ბინძური ხახები მინონდებენ ლაკალესა.

სამფა ხმა

ლაკალეს!

ულიმდამი ხმა

და ასე, გარეუბნების ბოგანო ენიო მრავალგზის მოხმობილი, საღამო ქამს, როცა რომი საფლავების თავზე ვახშმად ჯდება, ლუკულუსი, მთავარსარდალი, აღმოსავლეთის დამზოქებლი, შვიდი ხელმწიფის დამამხოქებლი, რომის სიმდიდრით ამავსებელი, ჩრდილების სამეფოს უზენაესი სამსჯავროს წინაშე წარსდგა.

7 შუამდგომლის არჩევანი

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე ჩრდილების სამეფოს უზენაესი სამსჯავროს წინაშე წარდგება სარდალი ლაკალესი, რომელიც საუკარ თავს ლუკულუსს უწოდებს. მკვდრების მოსამრთლის თავმჯდომობით გამოძიებას ხუთი მსაჯული ატარებს.

ერთი — უნინ გლეხი,
ერთი — უნინ მონა, რომელიც მასწავლებლი იყო,
ერთი — უნინ თევზით მოვაჭრე ქალი,
ერთი — უნინ ხაბაზი,
ერთი — უნინ მეჭავი.

მაღალ ფიცარნაგზე სხედან.

არა აქვთ ხელი, რომ დასწვდნენ, და არა აქვთ პირი, რომ ჭამონ, დიდი ხნის წინათ ჩამერალი თვალები ბრნყინვალებას ვერ ამჩნევენ.

მოუსყიდავნი, საიქიოს უზუცესები.

მკვდრების მოსამართლე დაკითხვას იწყებს.

მკვდრების მოსამართლე

ჩრდილო, შენი დაკითხვა იწყება. ადამიანთა შერის შენი ცხოვრების შესახებ ანგარიში უნდა ჩაგვაბარო. თუ არგე, თუ აგნე, ნებავთ თუ არა შენი სახის დანახვა ნეტართა საუფლოში. შუამდგომელი გჭირდება. ნეტართა საუფლოში შუამდგომელი გეგულება?

ლუკულუსი

მე მოვითხოვ, რომ დიდ ალექსანდრე მაკედონელს უხმონ. რომ ის დაგელაპარაკოთ, მცოდნე კაცი, ჩემისთანა საქმების შესახებ.

სამფა ხმა წეტართა საუფლოში გასახის:

ალექსანდრე მაკედონელი!

სიჩუმე.

მკვდრების სამსჯავროს მომხსენებული

მოხმობილი არ ეპასუხება.

სამფა ხმა

წეტართა საუფლოში არავინაა ალექსანდრე მაკედონელი.

მკვდრების მოსამართლე

ჩრდილო, შენი მცოდნე კაცს ცხონებულთა საუფლოში არავინ იცნობს.

ლუკულუსი

რა? მთელი აზია რომ დაიპყრო, ინდოეთამდე, დაუვიწყარი, განუმეორებული კვალი რომ დატოვა დედმინაზე, ძლევა-მოსილი ალექსანდრე...

მკვდრების მოსამართლე

აქ უცნობია.

სიჩუმე.

მკვდრების მოსამართლე

უბედურო! დაიადთა სახელები აქ, ქვემოთ, შემს აღარავს პგვირის. აქ დაღარი მის აღურებიან. მათი გამოვართებამების ფასი ტყუილია. მათ საქმებს არავინ აღინიშნავს. და მათ დადგანა ჩვენთან კვამლია, ნიშანი იმის, რომ ცეცხლი გიზგიზებდა. ჩრდილო, თავი ისე გიფირავს, ჩანს, უამრავი საქმეა შენი სახელთან დაკავშირებული. ამ საქმეებს აქ არ ვიცნობთ.

ლუკულუსი

მაშინ მოვითხოვ, რომ ჩემი საფლავისთვის განკუთვნილი ბარელიეფი, ჩემი ტრიუმფალური სვლის ამსახველი, აქ მოიტანო. თუმცა, როგორ მოიტანენ? მონები მოათვევენ. ალბათ, ცოცხლებს აქ შემოსვლა ეკრანალებათ.

მკვდრების მოსამართლე

მონებს — არა. მკვდრებამდე ცოტალა უკლიათ. მათზე იტყვიან, ოდნავ ცოცხლები. ზედა სამეცნიერო ჩრდილოების სამართლების სამსახურში მათ ერთი ბენო ნაბიჯი აქ შემოსადგმელი. ბარელიეფი მოიტანოთ.

8 პარელიევის ჩამოტანა

ულიმდამი ხმა

მისი მონები ჯერაც დგანან გაღავანთან, დაბენულები. ბარელიეფს რა ვუყოთ?

სანამ გაღავანში უცცებ ხმამ არ გამოაღნია.

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

ნამონდით.

ულიმდამი ხმა

და მათ სიტყვით ჩრდილებად ქცეულებმა, თავიანთი ტვირთი გაათორიეს გაღავანში, რომელთანაც ბზის ხე იზრდება.

მონების გუნდი

სიცოცხლიდან სიყვდილში თვენიერად მივათრებოთ ჩვენი აღარაა, ჩვენი გზის მიზანი არავინ იცის.

პოდა, მივყვებით ახალ ხმებს, ისევე, როგორც ძველებს. კითხვა რად გვინდა?

არაფერს

ვტოვებთ, არაფერს ველით.

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

ასე გაიარეს გაღავანი. რადგან არაფერს ტოვებდნენ, აღარც ეს გაღავანი აპრენდენ, და იზრდება გარების თვენიერად ტვირთი ჩრდილების უზენაში სამსჯავროს წინაშე, ის ბარელიეფით, ტრიუმფალურ სვლას რომ აღნერდა. მკვდრების მსაჯული, კარგად შეხედთ: შეცყრობილი მეფე, ნადგლინი მზერით, უცხოთვალება დედოფალი კოხტა თერმებით, კაცი, აღუბლის ხის მცყრობელი, აღუბლის მჭამელი, რქოს ღმერთი, რომ მონა რომ მოათრეს, ძალიან მსუქანი,

ორი ქალწული დაფებით, ზედ 53 ქალაქის სახელი წერია, ერთი ფეხზე მდგომი და ერთი მომაკვდავი ლეგიონერი, თავიანთ სარდალს რომ ესალმებიან, მზარეული თვეზით.

მკვდრების მოსამართლე

ეს არიან შენი მოწმეები, ჩრდილო?

ლუკულუსი

ეს არაა. მაგრამ როგორ უნდა ილაპარაკონ? ქვები არიან, უტყვინი არიან.

ჩრდილების მოსამართლე

ჩვენთვის — არა. ილაპარაკებდნენ. მზად ხართ, ქვის ჩრდილები, ჩვენების მისაცემად?

ბარელიეფის ფიგურების გუნდი

დაძირულ მსხვერპლთა ქვის ჩრდილები, ჩვენ, გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს,

სუნთქვა წარტაცეს

დამუნჯეს, დაივიზება წევის, გაივინება,

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

ჩვენ

ჩვენ, გამოსახულნი, კინც იდესლაც და გარელიეფის გუნდის თვეზით.

სუნთქვა წარტაცეს

და გარელიეფის გუნდის თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

გარელიეფის ფიგურების გუნდი

და გამოსახულნი, იდეს დასლაც ნათელის დასცეს თვეზით.

მეორე ლეგიონერი
მე დამჭრეს.
პირველი ლეგიონერი
მე მოვათორევდი.
მეორე ლეგიონერი
და თვითონაც ასე დაიღუპა.
თევზის გამყიდველი ქალი
რომიდან რატომ წახედი?
პირველი ლეგიონერი
მშიოდა.

თევზის გამყიდველი ქალი
და იქ რა იშვევე?

მეორე ლეგიონერი

მე — არაფერი.

თევზის გამყიდველი ქალი

ხელი გაგიწვდენია. ეს რა, სარდლის
მისასალმებლად?

მეორე ლეგიონერი

ეს იმისთვის, რომ მეჩვენებინა, რომ კვ-

ლავაც ცარიელი მაქვს.

ლუკულუსი

ვაპროტესტებ. ლეგიონერებს ყოველი

ლაშქრობის მერე ვასაჩუქრებდი.

თევზის გამყიდველი ქალი

მაგრამ მკვდრებს — არა.

ლუკულუსი

ვაპროტესტებ. ომზე რა ეთქმის, ვისაც

მისი არაფერ გაეგება.

თევზის გამყიდველი ქალი

მე გამეგება. ჩემი ბიჭი იმზი დაიღუპა.

თევზის გამყიდველი ყიყავი ბაზარზე, ფო-

რუმთან. ერთ დღესაც თქვეს, რომ გემები

შემოვიდა, აზის იმიდან დაბრუნებულები.

ბაზრიდან გავიქეცი და ტიბრთან ბევე-

რი საათი ვიდექი, იქ, სადაც წაპირს

მოადგნენ, და სალამოს ყველა გემი დაცა-

ლა. ჩემს ბიჭს მათ საბიჯელზე არ გაუვ-

ლია. წავსაყუდელში ქარ უბერავდა, და

ლამით სიცხემ ამინია და ციებ-ცხელება-

ში ვეძებდი ჩემს ბიჭს, და უფრო ლრმად

რომ ვეძებე, გავიყინე, და მერე, რომ მოვევ-

დი, მოვედი აქ, ჩრდილების სამეფოში, და

ძებნა განვაგრძე. ფაბერ, ვყვიროდი, რად-

გან ეს იყო მისი სხელი. ფაბერ, ჩემი ბიჭი

ფაბერ, მე რომ ვატარე და მე რომ

გავზარდე, ჩემი ბიჭი ფაბერ! და ჩრდილ-

ებს შორის დავრბონი და დავრბონი,

ჩრდილიდან ჩრდილს ვაწყდებოდი, ფაბ-

ერს ვუხმობდი, სანამ გალმით, ბრძოლაში

დაცემულთა ბანაკებში, კარისკაცმა სახ-

ელოშიარ მტაცა ხელი და მითხრა: ბერიქა-

ლო, აქ ბევრი ფაბერია. ბევრი დედის ვაჟი,

ბევრი, ძალიან მოხატვებული, მაგრამ სახ-

ელები დავიწყდათ, მხოლოდ იმისთვის

იყვნენ, რომ მწყობრში მდგარიყვნენ და აქ

ალარავის სჭირდებათ. და თავიანთ

დედებთან შევედრაც ალარ უნდათ მას

მერე, რაც იმათ სისხლისმდვრელ იმს

დაუთმეს. და მე ვიდექი, სახელოთი მი-

ჭერდნენ, და ძახილი სასაზე მიმეკრო.

მდუმარედ მოვბრუნდი, რადგან ალარ მე-

ნადა ჩემი შვილისთვის თვალებში ჩახედ-

ვა.

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

და მკვდრების მოსამართლე მზერას

უსწორებს მსაჯულებს და აცხადებს:

მკვდრების მოსამართლე

სასამართლო აღიარებს: დაღუპულის

დედას მიმ ესმის.

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

მკვდრების მსაჯულები მებრძოლების

ჩემებაზე ფიქრობენ.

სიჩუმე.

მკვდრების მოსამართლე

მსაჯული შეძრულია. შეიძლება,

აკანკალებულ ხელში სასწორი აუ-

კანკალებს. შესვენება სჭირდება.

12

რომი — პროცესი

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

და კელავ დაჯდა დაკითხული და ყური

დაუგდო კარსუკან ჩრდილების საუბარს,

და კელავაც ზემოდან, იმ სამყაროდან,

სიომ დაუბერა.

მეორე ჩრდილი

ეგრე რად გაბოდო?

პროცესი ჩრდილი

ამბის გასარკვევად. თქვეს, ლეგიო-

ნერებს იყვანენოტიბრის დუქნებში, დასავ-
ლეთის ომისთვის, ახლა დასავლეთიაო
დასაბყრობი. ქვეყანას გალია ჰქენია.

მეორე ჩრდილი

არ მსმენია.

პირველი ჩრდილი

ამ ქვეყნებს მხოლოდ დიადები იც-

13 დაითხოვა გრძელდება

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

და მოსამართლე მსაჯულ ქალს
გაულია, დასაკითხი მოხსმო და სევდი-
ანად შეათვალიერა.

მკვდრების მოსამართლე

ჩენი დრო ინურება. შენ მას არ იყენებ. გიჯობს, შენი ტრიუმფული ბით ალარ განგ-
ვარისხო. მონმე არ გყავს რამე სისუსტის,
ადამიანი? ცუდადა შენი საქმე შენი სიქელეები, ჩანს, დიდად სახეირო არაა,
და ეგებ შენი სისუსტეები იყოს წყვეტა
ძალმორების ჯაჭვში? შენი სისუსტეები
გაიხსენე, ჩრდილო, ამას გირჩევ.

ბერტოლტ ბრეხტი

ლუკულუსი სამსჯავრო

მასწავლებელი

ჭამა რომ უყვარდა, ეს ჩვენ რას
გვარგებს?

მზარეული

მაგრამ მე ისე ვმზარეულობდი, სულით
და გულით! ამას მას ვუმადლი.

ხაბაზი

მესმის მისი, მე მესმის, ხაბაზი ვიყავი. რამდენჯერ მანევრა ცომში ქატოს შეზე-
ლა დატაკა მუშტრების გამო. ამას კი შეე-
ძლო, ხელოვან ყოფილიყო.

მზარეული

მისი წყალობით! ტრიუმფის დროს მე-
ფების შემდეგ მოვყავდი ხოლმე და ჩემს სელონებას პატივის სცენმდა. ამიტომ ვი-
ტყოდი, რომ კარგი კაცია, ადამიანი.

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

მკვდრების მსაჯულები მზარეულის
ჩენების ბაზირები ფიქრობენ.

სიჩუმე

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე
და მსაჯულმა, ოდესლაც — გლეხმა,
რაღაც იყითხა:

გლეხი

აქ კიდევ ვიღაცა, ხელი სამსჯავრო

ლუკულუსი

ზე მაგას!

მკვდრების სამსჯავროს მოამბე

და შესცემის გლეხს, ალუბლის ხის
მადიდებელს. გლეხო, რას იტყვი?

საბაზი

ჰემორ რამდენის იხდიან ხოლმე ჭიქა

მეძავი

და რა, ქალთან დასაბართლად მარად-
უას ბაზარზე უნდა გა